

ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๑

โดยที่เป็นการสมควรกำหนดจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี เพื่อใช้ในการควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ (๔) (๙) และ (๑๑) มาตรา ๓๐ มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ สภาวิชาชีพบัญชีจึงออกข้อบังคับไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า “ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๖๑”

ข้อ ๒ ข้อบังคับนี้ให้ใช้บังคับนับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๙) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓

ข้อ ๔ ในข้อบังคับนี้

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางระบบบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กฎกระทรวงกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี และให้หมายความรวมถึงผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีด้วย

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในสำนักงานที่ให้บริการทางวิชาชีพ

“ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ” หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ได้รับการว่าจ้างในกิจการ หรือกลุ่มของกิจการในด้านต่าง ๆ เช่น พาณิชยกรรม อุตสาหกรรม การบริการ การศึกษา ภาครัฐ องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร หน่วยงานกำกับดูแล หรือองค์กรวิชาชีพ หรือผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีข้อตกลงผูกพันกับกิจการดังกล่าว

“สำนักงาน” หมายความว่า

(๑) ผู้ที่ปฏิบัติงานคนเดียว คณะบุคคล ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

(๒) กิจการที่ควบคุมฝ่ายต่าง ๆ ตาม (๑) ผ่านการเป็นเจ้าของ การจัดการ หรือวิธีการรูปแบบอื่น

(๓) กิจการที่ถูกควบคุม โดยฝ่ายต่าง ๆ ตาม (๑) ผ่านการเป็นเจ้าของ การจัดการ หรือวิธีการรูปแบบอื่น

“ผู้มีหน้าที่กำกับดูแล” หมายความว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคล หรือองค์กร หรือกลุ่มองค์กร ซึ่งมีความรับผิดชอบต่อ

- (ก) การกำกับดูแลทิศทางเชิงกลยุทธ์ของกิจการ
- (ข) ภาระผูกพันที่เกี่ยวกับการรับผิดชอบต่อกิจการ
- (ค) การกำกับดูแลกระบวนการรายงานทางการเงิน

ผู้มีหน้าที่กำกับดูแล อาจรวมถึงบุคคลในระดับบริหาร ตัวอย่างเช่น สมาชิกระดับบริหาร ของคณะกรรมการกำกับดูแลกิจการภาคเอกชน หรือหน่วยงานภาครัฐ หรือเจ้าของกิจการที่เป็นผู้จัดการ

หมวด ๑
บททั่วไป

ข้อ ๕ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์สาธารณะ ภายใต้ข้อบังคับของวรรคหนึ่ง หากมีกฎหมายใด ๆ ที่ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามส่วนใด ส่วนหนึ่งของข้อบังคับนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียังต้องปฏิบัติตามข้ออื่น ๆ ของข้อบังคับนี้

ข้อ ๖ ภายใต้ข้อบังคับนี้ที่กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติ หรือดเว้นการปฏิบัติใด ๆ ให้หมายรวมถึงการกระทำของบุคคลอื่น ผู้ซึ่ง

- (๑) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับรู้ถึงการกระทำนั้น หรือ
- (๒) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียินยอมให้อ้างอิงชื่อตน

ข้อ ๗ จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี นอกจากที่กำหนดไว้ในข้อบังคับนี้ ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗

เพื่อให้กระบวนการบังคับใช้จรรยาบรรณดำเนินไปโดยสะดวก รวดเร็ว และเป็นธรรม คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ เกี่ยวกับการดังกล่าว

ข้อกำหนดนั้นต้องอยู่ภายในกรอบของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ และเมื่อได้ประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาจึงใช้บังคับได้

ข้อ ๘ ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี เป็นผู้วินิจฉัยโดยใช้แนวทางตามคู่มือประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และถือว่าคำวินิจฉัย ของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นที่สิ้นสุด

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชีสามารถจัดทำคู่มือ ประมวลจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามแนวทางหลักการพื้นฐานประมวลจรรยาบรรณ ของคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณระหว่างประเทศ (IESBA) เพื่อเปิดเผยได้ด้วย

หมวด ๒

หลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ

ข้อ ๙ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ ดังต่อไปนี้

(ก) ความซื่อสัตย์สุจริต

ประพฤติตนอย่างตรงไปตรงมา จริงใจในความสัมพันธ์ทั้งหมด ทั้งทางวิชาชีพและทางธุรกิจ

(ข) ความเที่ยงธรรมและความเป็นอิสระ

ไม่ยอมให้อคติ หรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคลอื่น มาบดบังการใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ หรือทางธุรกิจ

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะซึ่งเป็นผู้ให้บริการงานให้ความเชื่อมั่น ต้องมีความเป็นอิสระจากลูกค้างานให้ความเชื่อมั่นนั้น อันประกอบด้วย ความเป็นอิสระทางด้านจิตใจ และความเป็นอิสระในเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะ สามารถแสดงข้อสรุป และแสดงให้ผู้อื่นเห็นว่า ตนได้ข้อสรุปโดยปราศจากความลำเอียง ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หรืออิทธิพลอันเกินควรของบุคคลอื่น อิทธิพลอันเกินควร = Undue Influence

สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ ต้องคำนึงถึงความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานตามหลักการพื้นฐานนี้ด้วย

(ค) ความรู้ ความสามารถ ความเอาใจใส่ และการรักษามาตรฐานในการปฏิบัติงาน

รักษาไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ และความชำนาญทางวิชาชีพในระดับที่รับรองได้ว่าลูกค้า หรือผู้ว่าจ้างได้รับบริการทางวิชาชีพที่ถึงพร้อมด้วยวิวัฒนาการล่าสุดในวิธีการ หรือเทคนิคการปฏิบัติงาน หรือตามกฎหมาย และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเอาใจใส่ให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

(ง) การรักษาความลับ

ให้ความสำคัญกับความลับของข้อมูลที่ได้มาจากความสัมพันธ์ทางวิชาชีพและทางธุรกิจ ดังนั้น จึงไม่พึงเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวให้กับบุคคลที่สาม โดยไม่ได้รับการอนุมัติจากผู้มีอำนาจอย่างถูกต้อง และเฉพาะเจาะจง เว้นแต่เป็นการเปิดเผยตามสิทธิทางกฎหมาย หรือสิทธิทางวิชาชีพ หรือเป็นหน้าที่ที่ต้องเปิดเผย หรือไม่นำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตนหรือเพื่อบุคคลที่สาม

(จ) พฤติกรรมทางวิชาชีพ

ปฏิบัติตามกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง และหลีกเลี่ยงการกระทำใด ๆ ที่อาจทำให้เกิดความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

กรณีที่จะถือเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี มีดังต่อไปนี้

(๑) ผ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชีตามข้อบังคับนี้ และเป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง

(๒) เคยถูกลงโทษโดยคำสั่งถึงที่สุดเนื่องจากประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๔๗ แต่ยังไม่ประพฤติผิดซ้ำ หรือไม่หลาบจำ หรือไม่มีความเกรงกลัวต่อการประพฤติผิดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

(๓) กระทำความผิดในการประกอบวิชาชีพบัญชีตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๙ โดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

(๔) กรณีอื่นที่คณะกรรมการจรรยาบรรณเห็นว่าเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชี

รับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้ว่าจ้างผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี หรือบุคคลอื่นที่ใช้ผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วยความสุจริตและจำเป็น

รับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน บุคคล นิติบุคคล หรือสำนักงานในหน่วยงานของผู้ประกอบวิชาชีพเอง

(ฉ) ความโปร่งใส

แสดงภาพลักษณ์ให้เห็นถึงการปฏิบัติงานตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ และมาตรฐานวิชาชีพที่กำหนดไว้ และไม่ปกปิดข้อเท็จจริง หรือบิดเบือนความจริงอันเป็นสาระสำคัญ ซึ่งสามารถติดตามตรวจสอบได้

หมวด ๓

การนำหลักการพื้นฐานไปปฏิบัติ

ข้อ ๑๐ กรอบแนวคิด

เหตุการณ์แวดล้อมต่าง ๆ ที่ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีปฏิบัติงานอยู่อาจทำให้เกิดอุปสรรคในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน ข้อบังคับนี้จึงได้กำหนดกรอบแนวคิดให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ระบุมะเร็ง และจัดการอุปสรรค เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามหลักการพื้นฐาน ดังนี้

(ก) ระบุมะเร็งต่อการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน

(ข) ประเมินนัยสำคัญของอุปสรรคที่ระบุไว้

(ค) ใช้มาตรการป้องกันที่จำเป็นเพื่อจัดหรือลดอุปสรรคนั้น ๆ ให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพในการนำกรอบแนวคิดนี้ไปใช้อันขึ้นอยู่กัลักษณะของการให้บริการ ซึ่งแยกเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ

เมื่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีระบุมะเร็งในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานจากการประเมินอุปสรรคนั้น และตัดสินใจว่าอุปสรรคนั้นไม่อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องตัดสินใจว่ามีมาตรการป้องกันที่เหมาะสม และสามารถนำมาใช้เพื่อจัดหรือลดอุปสรรคดังกล่าวให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ ในการตัดสินใจผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจทางวิชาชีพ

และคำนึงว่าหากบุคคลที่สามซึ่งมีความรอบรู้และได้ใช้วิจารณญาณเยี่ยงวิญญูชน อาจสรุปโดยให้น้ำหนักกับข้อเท็จจริงเฉพาะและเหตุการณ์แวดล้อมทั้งหมดที่มีให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในขณะนั้นว่า อุปสรรคนั้นสามารถจัดหรือลดให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ เมื่อนำมาตรการป้องกันมาใช้ โดยการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานไม่ถูกรวมขอม

ข้อ ๑๑ อุปสรรค

อุปสรรคอาจเกิดจากความสัมพันธ์และเหตุการณ์แวดล้อมอันหลากหลาย อุปสรรคเหล่านั้น อาจทำให้เกิดการรอมขอม หรือเข้าใจไปว่ามีการรอมขอมของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน ซึ่งทำให้เกิดอุปสรรคประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท และอุปสรรคนั้น อาจกระทบต่อหลักการพื้นฐานได้มากกว่าหนึ่งหลักการ ดังต่อไปนี้

(ก) อุปสรรคที่เกิดจากผลประโยชน์ส่วนตน

คืออุปสรรคที่เกิดจากผลประโยชน์ทางการเงินหรือผลประโยชน์อื่น ที่มีอิทธิพลอย่างไม่เหมาะสมต่อการใช้ดุลยพินิจ หรือพฤติกรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ

อิทธิพลอย่างไม่เหมาะสม

= inappropriately influence

(ข) อุปสรรคที่เกิดจากการสอบทานผลงานตนเอง

คืออุปสรรคที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่สามารถประเมินได้อย่างเหมาะสมเกี่ยวกับผลของการใช้ดุลยพินิจที่ผ่านมาของตน หรือกิจกรรมหรือการให้บริการที่ตนได้กระทำ หรือโดยบุคคลอื่นในสำนักงาน หรือองค์กรผู้ว่าจ้างเดียวกัน ซึ่งเป็นผู้ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเชื่อถือในการใช้ดุลยพินิจ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานหรือการให้บริการในปัจจุบัน

(ค) อุปสรรคที่เกิดจากการเป็นผู้ให้การสนับสนุน

คืออุปสรรคที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นผู้ให้การสนับสนุนสถานภาพของลูกค้าหรือผู้ว่าจ้างรายใดรายหนึ่ง จนไม่สามารถอยู่ในฐานะที่สามารถปฏิบัติงานได้ด้วยความเที่ยงธรรม

(ง) อุปสรรคที่เกิดจากความคุ้นเคย

คืออุปสรรคที่เกิดจากความสัมพันธ์อันยาวนาน หรือใกล้ชิดกับลูกค้าหรือผู้ว่าจ้าง จนทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเกิดความเห็นอกเห็นใจจนเกินไปในผลประโยชน์หรือง่ายต่อการยอมรับในผลงานของบุคคลดังกล่าว

(จ) อุปสรรคที่เกิดจากการถูกข่มขู่

คืออุปสรรคที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีถูกยับยั้งจากการปฏิบัติงานอย่างเที่ยงธรรม เนื่องจากแรงกดดัน ซึ่งไม่ว่าจะเกิดขึ้นจริงหรือซึ่งเข้าใจไปได้เช่นนั้น รวมถึงการใช้ความพยายามที่จะใช้อิทธิพลอันเกินควรต่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประเมินอุปสรรคใด ๆ ในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้รู้ หรือมีเหตุผลอย่างเพียงพอที่คาดว่าควรรู้ถึงเหตุการณ์แวดล้อมหรือความสัมพันธ์ใด ๆ ที่อาจรอมขอมในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน

ข้อ ๑๒ การประเมินนัยสำคัญของอุปสรรค

(ก) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจใช้วิธีที่ดีที่สุดเพื่อจัดการกับอุปสรรคที่อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยใช้มาตรการป้องกันเพื่อขจัดหรือลดอุปสรรคให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือยุติ หรือปฏิเสธการให้บริการที่เกี่ยวข้อง

ในการใช้ดุลยพินิจดังกล่าว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ให้บริการสาธารณะต้องพิจารณาว่าบุคคลที่สามซึ่งมีความรอบรู้และได้ใช้วิจารณญาณเชิงวิญญูชน อาจสรุปโดยได้ให้น้ำหนักกับข้อเท็จจริงเฉพาะและเหตุการณ์แวดล้อมทั้งหมดที่มีให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในขณะนั้นว่า อุปสรรคดังกล่าวจะถูกขจัดหรือลดให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้หรือไม่ เมื่อนำมาตรการป้องกันมาใช้ โดยไม่ทำให้การปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานถูกรวมขอม การพิจารณาเช่นนี้อาจถูกกระทบด้วยเรื่องต่าง ๆ เช่น นัยสำคัญของอุปสรรค ลักษณะของงานที่ให้บริการ และโครงสร้างของสำนักงาน เป็นต้น

(ข) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจ มีความรับผิดชอบที่จะต้องส่งเสริมเป้าหมายที่ขอบธรรมขององค์กรผู้ว่าจ้าง ซึ่งจรรยาบรรณนี้มีได้ขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ความรับผิดชอบดังกล่าวให้บรรลุเป้าหมาย แต่กล่าวถึงกรณีที่มีการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานอาจมีการรวมขอม

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในหน่วยงานธุรกิจต้องประเมินนัยสำคัญของอุปสรรคและต้องใช้ดุลยพินิจในการตัดสินใจจัดการอย่างดีที่สุด กับอุปสรรคที่อยู่ในระดับที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยใช้มาตรการป้องกันเพื่อขจัดหรือลดอุปสรรคให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือต้องลาออกจากหน่วยงานธุรกิจ หากได้มีการรวมขอมและได้ใช้มาตรการป้องกันอย่างดีที่สุดแล้ว แต่ไม่สามารถลดอุปสรรคให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้

ข้อ ๑๓ ถ้าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีพบว่าการฝ่าฝืนเงื่อนไขใด ๆ ในข้อบังคับนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องประเมินนัยสำคัญของการฝ่าฝืน และผลกระทบที่มีต่อความสามารถในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐาน โดยต้องกระทำการใด ๆ เท่าที่จะทำได้ทันที เพื่อให้ได้ผลเป็นที่พอใจ และตัดสินใจว่าจะต้องรายงานการฝ่าฝืนนี้ไปยังผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการฝ่าฝืนองค์กรที่เป็นสมาชิก หน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง หรือผู้มีหน้าที่กำกับดูแล หรือไม่

ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเผชิญเหตุการณ์แวดล้อมที่ไม่ปกติในการปฏิบัติตามข้อบังคับนี้อาจส่งผลให้มีผลลัพธ์ที่ไม่เหมาะสม หรือผลลัพธ์ที่อาจไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรปรึกษากับองค์กรที่เป็นสมาชิก หรือหน่วยงานกำกับดูแลที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๑๔ มาตรการป้องกัน

มาตรการป้องกัน คือ การกระทำหรือมาตรการอื่นใดที่อาจขจัดหรือลดอุปสรรคให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้โดยแบ่งเป็น ๒ ประเภทใหญ่ ได้ดังนี้

(ก) มาตรการป้องกันที่กำหนดโดยองค์กรวิชาชีพ กฎหมาย หรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง

(ข) มาตรการป้องกันที่จัดให้มีขึ้นในสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงาน

ข้อ ๑๕ ความขัดแย้งทางผลประโยชน์

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอาจเผชิญกับความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ในขณะที่ดำเนินกิจกรรมทางวิชาชีพ ซึ่งความขัดแย้งดังกล่าวทำให้เกิดอุปสรรคต่อหลักการพื้นฐานว่าด้วยความเที่ยงธรรมและหลักการพื้นฐานอื่น อุปสรรคดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้เมื่อ

(ก) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดำเนินกิจกรรมทางวิชาชีพที่มีเรื่องเกี่ยวข้องกับบุคคลสองฝ่ายหรือมากกว่า โดยผู้ที่เกี่ยวข้องนั้นผลประโยชน์ขัดแย้งกันในเรื่องดังกล่าว

(ข) ผลประโยชน์ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในเรื่องใด และผลประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมทางวิชาชีพ ที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดำเนินกิจกรรมไว้ในเรื่องนั้นมีความขัดแย้งกัน

ข้อ ๑๖ ข้อยุติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางจรรยาบรรณ

ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอาจจำเป็นต้องได้ข้อยุติ เมื่อมีข้อขัดแย้งในการปฏิบัติตามหลักการพื้นฐานของจรรยาบรรณ โดยผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง กำหนดทางเลือกปฏิบัติที่เหมาะสม และให้น้ำหนักผลกระทบของทางเลือกแต่ละทาง หากข้อขัดแย้งยังไม่ได้ข้อยุติ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจต้องดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

(ก) ขอคำปรึกษาจากบุคคลอื่นที่เหมาะสมภายในสำนักงาน หรือองค์กรผู้ว่าจ้าง เพื่อให้ได้รับความช่วยเหลือในการหาข้อยุติดังกล่าว

(ข) ขอคำปรึกษาจากผู้มีหน้าที่กำกับดูแลขององค์กร เช่น คณะกรรมการบริษัท หรือคณะกรรมการตรวจสอบ เมื่อเรื่องนั้นเป็นข้อขัดแย้งกับองค์กร หรือภายในองค์กร

(ค) หากไม่สามารถได้ข้อยุติเกี่ยวกับความขัดแย้งที่มีนัยสำคัญ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจพิจารณาขอคำปรึกษาทางวิชาชีพจากองค์กรทางวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง หรือที่ปรึกษากฎหมาย โดยไม่ละเมิดหลักการพื้นฐานว่าด้วยการรักษาความลับ

หากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้ดำเนินการทุกทางที่เป็นไปได้จนหมดแล้ว ยังไม่ได้ข้อยุติเกี่ยวกับความขัดแย้งทางจรรยาบรรณ ถ้าเป็นไปได้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีควรปฏิเสธที่จะเกี่ยวข้องกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความขัดแย้งนั้น โดยต้องตัดสินใจว่าในเหตุการณ์แวดล้อมเช่นนั้น จะเป็นการเหมาะสมหรือไม่ที่จะถอนตัวจากกลุ่มผู้ปฏิบัติงาน หรือจากงานที่ได้รับมอบหมายเป็นการเฉพาะ หรือลาออกจากงานที่ได้รับมอบหมายนั้นโดยสิ้นเชิง หรือลาออกจากสำนักงาน หรือจากองค์กรผู้ว่าจ้าง

ข้อ ๑๗ การติดต่อสื่อสารกับผู้มีหน้าที่กำกับดูแล

เมื่อติดต่อสื่อสารกับผู้มีหน้าที่กำกับดูแลตามข้อบังคับนี้ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือสำนักงานต้องตัดสินใจว่าจะติดต่อสื่อสารกับผู้ใดในโครงสร้างการกำกับดูแลขององค์กรจึงเหมาะสม โดยคำนึงถึงลักษณะและความสำคัญของเหตุการณ์แวดล้อมเฉพาะของเรื่องนั้น และเรื่องที่ต้องทำการสื่อสาร

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๑๘ ให้บรรดาคดีจรรยาบรรณซึ่งอยู่ในระหว่างการสอบสวน หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการจรรยาบรรณ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และคดีที่ยังไม่ถึงที่สุด ยังคงใช้ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๙) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ บังคับสำหรับคดีดังกล่าวต่อไป เว้นแต่บทบัญญัติตามข้อบังคับนี้เป็นคุณแก่ผู้ถูกกล่าวหาให้ใช้ข้อบังคับนี้บังคับ

ข้อ ๑๙ ให้ข้อกำหนดสภาวิชาชีพบัญชี ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรายงานและการพิจารณาการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. ๒๕๕๖ ซึ่งออกตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ ๑๙) เรื่อง จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีผลใช้บังคับต่อไป จนกว่าจะมีข้อบังคับ ข้อกำหนดระเบียบ ประกาศ ในเรื่องเดียวกันออกใช้บังคับ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๑
จักรกฤษณ์ พาราพันธกุล
นายกสภาวิชาชีพบัญชี